

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la en el full de respostes.

EL JOVE CAPITÀ GARFI

El pirata James Fry, també anomenat capità Garfi, havia canviat molt. Les batalles al mar l'havien endurit i els seus ulls blaus, malvats, brillaven com si fossin flames. Eren aterridors, impossibles d'oblidar. Els qui el van conèixer deien que, des que va perdre la mà, s'havia convertit en una altra persona. Reia poc i feia broma amb molt poca freqüència, la bellesa femenina ja no el sorprenia, i sovint prenia decisions molt ferotges.

Cada viatge era un nou repte, una batalla constant entre ell i el mar.

El jove somiador, abans fascinat pel mar, ara el desafiava, s'hi enfrontava.

A la nit, quan sopava amb la seva tripulació (poques vegades menjava sol a la seva cabina), els explicava que les sabates mal cordades l'havien fet ensopegar davant de l'home que li havia pres la mà.

Quan es va quedar sense mà es va fer lligar un garfi al seu lloc per poder agafar el timó. N'hi havia que deien que el tenia incrustat a l'os. D'altres deien que no era un garfi, sinó que era la trompa d'un elefant. Deien que ho havia fet per caprici, o per raresa, o potser per sentir-se especial.

Els seus homes eren molt estranys; en això, igual que en James Fry, no es quedaven curts. Segons els rumors, el seu vaixell *L'estrella del matí* tenia un contramestre de Sicília que cantava cançons abans de cada abordatge, un indi que parlava tots els idiomes del món, un africà que murmurava encanteris abans de fer servir l'espasa i un cuiner que resava abans de desplomar els pollastres que després s'havien de menjar.

Un altre rumor força estès era que en James Fry era fill d'en James Brooke, el pirata més famós i temut de tots els temps, i que ocuparia el seu lloc. Això era fals. En James no sabia res del seu veritable pare, i no el volia substituir per ningú.

Era un solitari. Sortia a navegar cada vegada que se sentia nerviós. Viatjava lleuger, amb una tripulació de mariners lleials i amb el vaixell en constant moviment.

L'estrella del matí patrullava els mars amb el propòsit de trobar vaixells de mercaderies o altres vaixells pirates als quals assaltar. Apareixia i desapareixia com la marea, s'amagava en els ports més inaccessibles de l'arxipèlag d'Indonèsia i coneixia els corrents millor que els dofins.

Sempre era el primer a atacar.

El noi pirata semblava haver descobert el secret per navegar contra el temps.

Pierdomenico Baccalario, *La veritable història del capità Garfi* (text adaptat)

TEXT 1

1. El caràcter del pirata James Fry es va endurir perquè...

- a. era un somiador.
- b. ningú no li feia bromes.
- c. navegava constantment.
- d. havia lluitat en moltes batalles.

2. Els ulls d'en James Fry eren impossibles d'oblidar perquè...

- a. demostraven la seva bondat.
- b. eren d'un color estrany.
- c. eren molt alegres.
- d. feien por.

3. En James Fry va canviar molt en quedar-se sense mà. En què va canviar?

- a. Ja no li brillaven els ulls.
- b. Reia poc i feia poques bromes.
- c. Li costava molt prendre decisions.
- d. Ja no sopava amb la resta de mariners.

4. Què significa 'fascinat' (subratllat al text)?

- a. Dolgut.
- b. Afortunat.
- c. Encantat.
- d. Decebut.

5. Quin rumor hi havia sobre el garfi d'en James Fry?

- a. Que el tenia incrustat a l'os.
- b. Que el feia servir com si fos una espasa.
- c. Que des que el duia no podia agafar el timó.
- d. Que se l'havia lligat per agradar més a les noies.

TEXT 1

6. “Els seus homes eren molt estranys; en això, igual que en James Fry, no es quedaven curts”. Què significa aquesta frase?

- a. En James Fry no era estrany.
- b. En James Fry era el més estrany de tots.
- c. Els homes d'en James Fry no eren estranys.
- d. Els homes d'en James Fry eren tan estranys com ell.

7. Com es deia el vaixell d'en James Fry?

- a. *L'illa de Sicília.*
- b. *El vaixell de la nit.*
- c. *L'estrella del matí.*
- d. *El vaixell d'en Garfi.*

8. En James Fry viatjava amb una tripulació de mariners lleials. Com es comportaven els mariners davant del seu capità?

- a. Li feien bromes i se'n reien.
- b. Sovint el desafiaven i s'hi enfrontaven.
- c. Seguien les normes del capità i l'obeïen.
- d. L'ajudaven a prendre les decisions importants.

9. Què feia en James Fry al mar?

- a. Capturava dofins.
- b. Atacava altres pirates.
- c. Viatjava sense cap finalitat.
- d. Nedava quan es posava nerviós.

**10. Tria l'opció correcta per completar la frase.
(No cal que la copiïs a l'espai en blanc.)**

Quan el vaixell d'en James Fry era abordat per un altre vaixell pirata,
la tripulació _____ feroçment.

- a. lluités
- b. lluitarà
- c. lluitaria
- d. lluitava

TEXT 1

11. Quina de les oracions següents està ben puntuada?

- a. En James Fry un dels pirates més temuts de l'època navegava amb el seu vaixell en busca de botins.
- b. En James Fry, un dels pirates més temuts de l'època, navegava amb el seu vaixell en busca de botins.
- c. En James Fry, un dels pirates més temuts de l'època navegava amb el seu vaixell en busca, de botins.
- d. En, James Fry, un dels pirates més temuts de l'època navegava amb el seu vaixell en busca de botins.

12. Un lloc 'inaccessible' (subratllat al text) és un lloc...

- a. on és difícil d'arribar.
- b. bastant assequible.
- c. a prop de tot arreu.
- d. molt fosc.

13. Quina d'aquestes afirmacions sobre en James Fry NO és correcta?

- a. Cantava i estava content abans de cada abordatge.
- b. Sabia amagar-se molt bé d'altres pirates.
- c. Havia canviat molt amb el pas del temps.
- d. Desafiava el mar constantment.

14. Que en James Fry "coneixia els corrents millor que els dofins" significa que...

- a. li agradaven força els dofins.
- b. no coneixia gaire els secrets del mar.
- c. sabia molt sobre el mar i la navegació.
- d. entenia el llenguatge d'aquests mamífers marins.

15. De quin tema tracta el text?

- a. Com era i com vivia en James Fry.
- b. La història d'un vaixell pirata.
- c. El mar i els seus perills.
- d. La vida dels pirates.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la en el full de respostes.

ELS CATALANS QUE VAN FER LES AMÈRIQUES

Si passeu per la costa catalana, des de Badalona cap a la Costa Brava, podreu veure-hi algunes cases molt especials: blanques, antigues, de planta baixa i amb un sol pis, al davant de les quals hi ha una o diverses palmeres.

Aquestes cases van fer-se construir per catalans que havien passat molts anys a Amèrica i que s'hi havien fet rics. Se'ls deia *indianos* o *americanos*.

Quan el qui escriu aquesta història era petit, n'havia vist moltes, d'aquestes cases blanques amb palmeres. Sempre el deixaven meravellat. Ara, però, cada vegada se'n veuen menys: són enderrocades i substituïdes per grans blocs de pisos sense cap mena de gràcia.

Qui eren els *indianos*?

Aquests *indianos*, que es feien la casa prop de la mar, eren catalans que un bon dia van embarcar-se cap a ciutats americanes com l'Havana o Veracruz per fer-hi fortuna, perquè tothom deia que allà, a les Amèriques, això de fer fortuna era bufar i fer ampolles.

Molts dels catalans emigrants —segurament la majoria— aviat s'adonaren que fer-se ric a l'altra banda de l'oceà Atlàntic no era fàcil. Que allí, com a tot arreu, s'havia de treballar molt i, sobretot, amb molta calor! Però alguns sí que van aconseguir *fer les Amèriques*. Potser eren més llestos que els altres, o potser van tenir més sort. El cas és que alguns catalans van fer-hi veritables fortunes. Això sí, treballant molt i passant-s'hi molts anys.

Alguns d'ells, en començar a fer-se vells sentien enyorança de la terra que els havia vist néixer i recordaven les casetes blanques del seu poble, o el mar Mediterrani que havien deixat trenta o quaranta anys enrere.

Així doncs, quan tornaven a Catalunya es feien construir una casa blanca, davant del mar. I davant de la casa hi feien plantar quatre palmeres perquè, de nou instal·lats al seu poble, potser tenien por d'enyorar aquelles terres on havien passat més de mitja vida.

La tornada dels *indianos*

La tornada dels *indianos* a casa, durant els segles XVIII i XIX, va ser un fet molt positiu per al país, ja que van invertir els seus diners a la indústria. Precisament, si en la primera meitat del segle XIX el nostre país va poder fer la revolució industrial, que el va portar a ser una de les terres més pròsperes d'Europa, va ser en bona part gràcies als diners dels *indianos*.

TEXT 2

Miquel Biada, l'impulsor del Ferrocarril de Mataró

Entre els *indianos* amb més prestigi cal comptar amb Miquel Biada i Bunyol, fill de Mataró. El senyor Biada va fer molts diners a Veneçuela i Cuba. Passada la cinquantena, va tornar a casa. Biada va ser qui va tenir la gran idea de fer el ferrocarril de Barcelona a Mataró —que havia de ser el primer de la Península—. Després de molts esforços i diners, Miquel Biada va aconseguir que el projecte es fes realitat. Malauradament per a ell, va morir abans de la inauguració de la línia fèrria.

Sebastià Sorribas, *Fer les Amèriques al segle XVIII* (text adaptat)

16. A quin lloc de Catalunya ens situa l'autor a l'inici de la història?

- a. En una muntanya.
- b. En una plana.
- c. Al centre.
- d. Al litoral.

17. Com són les cases que s'hi poden veure?

- a. Modernes i situades davant del mar.
- b. Amb tres pisos i tres palmeres grans.
- c. Blanques amb planta baixa i un pis.
- d. D'una sola planta.

18. “Podreu veure-hi algunes cases molt especials, al davant de les quals hi ha una o diverses palmeres”. A què fa referència ‘de les quals’ en aquesta frase?

- a. A les cases.
- b. A les palmeres.
- c. A les coses especials.
- d. A les persones emigrants.

TEXT 2**19. Qui eren els propietaris de les cases?**

- a. Els *indianos* o *americanos*.
- b. Els americans que vivien a Catalunya.
- c. Els catalans que tenien família a Amèrica.
- d. Els catalans que no havien tornat d'Amèrica.

20. Al narrador d'aquesta història, li agraden aquest tipus de cases?

- a. No ho sap, perquè no n'ha vist mai cap.
- b. No gaire, pensa que no tenen cap tipus de gràcia.
- c. No, els blocs de pisos d'ara li agraden més.
- d. Sí, i li sap greu que les enderroquin.

21. Què significa 'bufar i fer ampolles' (subratllat al text)?

- a. Fàcil de fer.
- b. Divertit de fer.
- c. Complicat de fer.
- d. Entretingut de fer.

22. Un emigrant és una persona que...

- a. fa turisme en un país diferent del que ha nascut.
- b. ven mercaderies en un país on no ha estat mai.
- c. deixa el seu país d'origen per viure en un altre lloc.
- d. estudia en un país que no és el seu durant un temps.

23. Segons el text, quin és un dels inconvenients que van trobar-se els catalans quan van arribar a Amèrica?

- a. La quantitat d'insectes.
- b. La freqüència de pluges.
- c. Les temperatures elevades.
- d. Les malalties epidèmiques.

TEXT 2

24. Alguns catalans que vivien a Amèrica quan eren vells tornaven al lloc on van néixer perquè...

- a. no aconseguien feina.
- b. volien construir un hospital.
- c. no tenien família a Amèrica.
- d. trobaven a faltar Catalunya.

25. Tria l'opció correcta per completar la frase.
(No cal que la copiïs a l'espai en blanc.)

Era costum _____ els catalans que havien tornat d'Amèrica construir-se una casa davant del mar.

- a. a
- b. entre
- c. sense
- d. amb

26. Segons el text, durant quins segles van tornar a Catalunya els catalans que havien anat a Amèrica? Entre els segles...

- a. XVII i XVIII.
- b. XVIII i XIX.
- c. XIX i XX.
- d. XX i XXI.

27. Què van fer alguns catalans que havien anat a Amèrica quan van tornar a Catalunya?

- a. Cap va fer res important.
- b. Anar-se'n de viatge per Europa.
- c. Enviar diners a Veneçuela i Cuba.
- d. Contribuir a l'economia catalana.

TEXT 2

28. A continuació tens unes frases que s'identifiquen amb les lletres A-B-C-D. Ordena-les segons el text:

A. Es fan construir grans cases blanques amb palmeres al voltant.	B. Alguns catalans van a ciutats americanes com l'Havana i Veracruz.	C. Enyoren Catalunya i decideixen tornar-hi.	D. Passen molts anys a Amèrica, on treballen molt per aconseguir diners.
---	--	--	--

- a. A → C → B → D
- b. B → D → C → A
- c. C → A → D → B
- d. D → B → A → C

29. Qui era Miquel Biada i Bunyol?

- a. La persona que ha escrit aquesta història.
- b. Un americà que coneixia catalans que vivien a Veneçuela.
- c. Un *indiano* que va invertir diners en projectes a Catalunya.
- d. El fill d'una família de Mataró que va anar a Cuba i allí va morir.

30. L'autor explica que Miquel Biada, passada la cinquantena, va tornar a casa, a què es refereix quan diu 'passada la cinquantena' (subratllat al text)?

- a. A l'edat.
- b. Als diners.
- c. Als segles.
- d. A les cases.